



Mitä on opittu syrjäytymistä ehkäisevistä kokeiluista

Kari Ilmonen

Työttömyyden kustannukset ja syrjäytymistä ehkäisevät toimet

11.4.2017

Kokeiluja, kokeiluja...

- suuria kokonaisuuksia (järjestelmä)
 - Paltamo- hanke
 - Perustulo-kokeilu
 - Osallistavan sosiaaliturvan kiintoisa maailma (?)
 - pieniä, enemmän ihmisen mittaisia (toiminta)
 - hallituskausi kehittämishankkeet (esim. KASTE I ja II; kärkihankkeet)
 - osa ESR-kokonaisuudesta
 - kuntakohtaiset sektorihankkeet
- mistä kokeilun intressi ja lähtökohdat kumpuavat ?

Syrjäytyminen

- Mistä ?
 - osallisuudesta / yhteiskunnan ”täysivaltaisesta” jäsenyydestä
 - koulutuksesta
 - työstä
 - yhteisöllisyydestä
 - toimeentulosta / kulutuksesta
 - ihmissuhteista
 - ”elämän hallinnan” tunteesta
- tarpeettomia vai tarpeettomia ihmisiä

Syrjäytyminen työstä

- Mistä syystä ?
 - ei yksilöön sidotut
 - työn puute
 - koulutuksen puute
 - kuntoutuksen puute
 - työn rajalliset ehdot (toimeentulo, muodot ja sisällöt, saavutettavuus)
 - työn määrittely (ansiotyö vs. ”yhteiskunnan toimivuuden tuotanto”)
 - yksilöperusteiset
 - osaamisvaje
 - toiminnalliset rajoitteet
 - motivaatio

Sukanvarteen koottua

- syrjäytyminen kumuloituva prosessi, ei hetkellinen tila
 - yhteiskunta kiinnittää huomiota vasta kun syntyy näkyviä häiriötekijöitä tai lisäkustannuksia
- poistamalla yhden syrjäytymistekijän saadaan harvoin koko prosessia oikaistua
 - yhteiskunnan rakentuminen (pakosta) hallinnon lohkoihin tuottaa suuria vaikeuksia usean tekijän kohdalla tarvittavaan samanaikaiseen muutokseen
- ehkäisy aina halvempaa kuin korjaaminen
 - muistettava heijastusvaikutukset

Sukanvarteen koottua

- yksilön itseymmärrys - henkilö saatava aina motivoitua muutokseen
 - edellyttää eripituisia ja ammatillisesti rakennettuja kanssakulkemisiä
 - myös muutos on prosessi, ei säilyttävä tila
 - edellyttää etenevää ja tavoitteellista polkua, jonka varrella on oltava lupauksia, joita ei tule pettää
 - kokeilut eivät saa olla itseisarvoisia ja nopeasti koottuja tai poliittisten suhdanteiden sanelemia
 - suunnitteluun tulisi panostaa paljon enemmän
 - muistettava, että kysymys ”ihmiskokeista”, joiden kohteet jatkavat elämäänsä
- moni asia on edennyt ja kehittynyt hyvin toteutettujen kokeilujen kautta